
Nunatsinni Nakorsaaneqarfik

Tarnikkut nappaateqartut pinngitsaaliissummik unitsitat allatigullu pinngitsaaliissummik iliuseqarfigineqartut pillugit Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ukiumoortumik nalunaarusiaa 2024

Imarisa

Aallaqqaasiut	2
Pinngitsaaliissummik unitsitaaneq	3
2024-imi pinngitsaaliissummik unitsinneqartut ukiumikkut agguataarneqarnerat.....	4
Pinngitsaaliissummik uninnganerup sivissusaa	5
Pinngitsaaliissummik uninngatitsigallarneq	5
Pinngitsaaliissummik uninngatitsigallartarnerup sivissusaa.....	7
§14 aamma §15 naapertorlugit pinngitsaaliissummik nakorsaatitortitsineq	7
Angerlartinneqareernermi pinngitsaaliissummik malittarineqarneq	9
2024-imi angerlareernermi pinngitsaaliissummik malittaralugit aallartitat napparsimasut pingasut (arnaq ataaseq angutillu marluk) agguaqatigiissillugit 50-inik ukioqarput. Taakkunannga marlunni malittarininneq ingerlanneqarpoq, taakku angerlareernermik kingorna nakorsartinnissaminut takkutinnitsoornerat pissutigalugu pingasoriarlutik politiit ikiorsiullugit aaneqarput.....	9
Nukersornikkut pissaanermik atuineq	9
Nukiit atorlugit pissaanermik atuineq	10
Pinngitsaaliissummik aalaakkiineq	10
Qiterut ungerutillu atorlugit aalaakkiineq.....	11
Matunik parnaarsineq	12
Pinasuartumik pinngitsaaliissummik eqqissisaammik nakorsarneqarneq (§ 25).....	13
Isummorsoneq	14
Najoqqutarisat.....	15

Aallaqqaasiut

Tarnikkut nappaatilinnik sullissinermut atatillugu, tarnikkut nappaatilinnik nammineersinnaajunnaarsitsineq allatigullu pinngitsaaliisummik iliuuseqartarnek pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 12. juni 2019-imeersoq, kiisalu pinngitsaaliisummik iliuuseqarnernut nalunaarsuiffiit nalunaarsukkallu, Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 1, 2. december 2013-imeersoq, kiisalu pinngitsaaliinerit pillugit nalunaarsuineq nalunaarutiginninnerlu, kiisalu angerlartitsinermut atatillugu isumaqatigiissutit Peqqinnissaqarfiullu immikkoortuini ataqatigiissaarinermi pilersaarutit naapertorlugit, pinngitsaaliisummik iliuuseqartarnek pillugu paasissutissanik Nunatsinni Nakorsaaneqarfik pissarsisarpoq.

Pinngitsaaliisummik unitsitsinerit uninngatitsigallarnerrillu, kiisalu aalaakkiineq nukiillu atorlugit pissaanermik atuiffiusut, tamatumunngalu atatillugu napparsimasunut ukiukitsunut pinngitsaaliisummik iliuuseqarnerit tamarmik, Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmuut nalunaarutigineqartarput. Pinngitsaaliisummik iliuuseqarnernut nalunaarsuivinni, tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortani nalunaarsukkat tunngavigalugit nalunaaruteqartoqartarpoq.

Pinngitsaaliisummik iliuuseqarnernut nalunaarsuiffiit pissarsiarineqartut, pinngitsaaliisummik uninngatitsigallarnerni, aalaakkiinerni piffissamilu nalunaarusiorfimmi pissaanermik atuinernik ataatsimut naatsorsuinerni naatsorsueqqissaarlunilu suliaqarnermi atorneqartarput. Ukiumoortumik nalunaarusiaq una nalunaarutigisanik taakkunannga tunngaveqarpoq, tarnikkullu nappaatilinnik sullissinermi pinngitsaaliilluni iliuuserisat annertussusaanik agguataarneqarneranillu ataatsimut takussutissiilluni.

2024-imi tarnikkut nappaatillit pinngitsaaliisummik unitsitat allatigullu pinngitsaaliisummik iliuuseqarfigineqartut

- Inersimasut inuusunnerit pinngitsaaliisummik iliuuseqarfigineqarajunnerupput
- Pinngitsaaliisummik unitsitsinermi navianassuseq tunngaviugajunneruvoq
- Napparsimasunit amerlanerunerat inuit ataasiakkaat arlaleriarlutik pinngitsaalineqartariaqartarnerannik tikkuussivoq
- Pinngitsaaliisummik uninngatitsigallartarnek nammineq piumassutsiminnik unitsinneqartut akornanni akulikinneruvoq
- Qiterusiilluni allatullu aalaakkiinerit immikkoortortamilu matunik parnaarsinerit allanngoraqaat
- Angerlareernerup kingorna pinngitsaaliisummik malittarineqarnek, inatsisip allanngornerata kingorna siullermik atorneqarpoq.

Pinngitsaaliisummik unitsitaaneq

Pinngitsaaliisummik unitsitsineq tassaavoq, paasissutissiinikkut akuersisummik piniaqqaarnani, tarnikkut nappaatilinnik nammineersinnaajunnaarsitsineq allatigullu pinngitsaaliisummik iliuuseqarneq pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 12. juni 2019-imeersoq naapertorlugu, inummik tarnikkut nappaatilinnik unitsitsilluni nammineersinnaajunnaarsitsineq.

Inuk tarnikkut nappaateqarpat imal. tamatumunnga assersuunneqarsinnaasunik ersiuteqarpat, nakorsaaneqarsaq siunertaralugu nammineersinnaajunnaarsitsinnginnissaq illersorneqarsinnaanngitsutut nalilerneqarpat aatsaat, pinngitsaaliisummik unitsitsisoqarsinnaavoq. Peqqissisinaanissaa imal. pingaarutilinnik aalajangiisumillu pitsanngorsinnaanerigaluaq annertuumik ajornerulersinneqassappat, imal. pineqartup imminut ajoqusersinnaanera allanilluunniit ajoqusiisinaanera annertuumik ilimanaateqarpat, tamanna atuuppoq.

Pinngitsaaliisummik unitsitaaneq, pinngitsaaliisummik iliuuseqarnernut nalunaarsuiffiit nalunaarutiginninnissarlu pillugit maleruagassat atuuttut naapertorlugit, pinngitsaaliilluni iliuuseqarnertut nalunaarsorneqarlunilu nalunaarutigineqartarpoq.

Tabeli 1: 2024-imi pinngitsaaliisummik unitsinneqartut; patsisaasunut, ukioqatigiiaanut suaassutsinullu agguataarneqarnerat.								
Ukioqatigiiaat	<20	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	>69	Katillugit
Peqqissuseq	1	5	0	2	2	4	0	14
Arnat	0	1	2	0	1	4	0	8
Angutit	0	3	0	1	2	0	0	6
Navianassuseq	4	16	3	2	3	5	0	33
Arnat	3	12	1	1	0	3	0	20
Angutit	1	4	2	1	3	2	0	13
Pinngitsaaliisummik unitsitat katillugit	5	21	3	4	5	9	0	47

**Politiit ukiumoortumik nalunaarusiaat naapertorlugu 2024-imi 63-it pinngitsaaliisummik unitsinneqarsimapput (1). Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup kisitsisaataanit 47-iniit annertuumik nikingallutik.

Napparsimmavimmiit pinngitsaaliisummik unitsitseqqussutit politiit tiguneqartut ilaasa pinngitsaaliisummik unitsinneqarnermik kinguneqartanninnerat taamaakkaluartorli pinngitsaaliisummik unitsitsinermi peqataanertut politiit nalunaarsorneqartarnerat, paasissutissiiviit takutippaat.

2024-imi 47-it pinngitsaaliisummik unitsinneqarsimasutut nalunaarsimanerat, tabelimi 1-imi takutinneqarpoq. Pinngitsaaliisummik unitsinneqartut amerlanersaat navianaateqarnermik tunngaveqartut 33-iupput, 14-ninilu peqqinneq tunngaviulluni. Pinngitsaaliisummik unitsitsinerit amerlanersaasa, napparsimasup nammineq imminut ajoqusersinnaaneranik allanilluunniit ajoqusiisinaaneranik naliliinikkut pisarnerat, tamatuma takutippaat.

Pinngitsaaliisummik unitsinneqartartut katillutik 21-iusut, 20-29-illu akornanni ukioqarajunnerat ukiumikkut agguataarsimanerisa takutippaat. Taama ukiullit pinngitsaaliisummik unitsitani aammalu navianassutsimik peqqissutsimillu tunngaveqartumik unitsitani amerlaqaat. Tamatuma saniatigut ikinnerugaluarlutik 50-59-illu akornanni ukiullit kiisalu 60-it 69-illu akornanni ukiullit pinngitsaaliisummik unitsinneqarnerat sulii ersarippoq, 69-issileereersimasulli akornanni pinngitsaaliisummik unittunik nalunaarsimasoqanngilaq.

Pinngitsaaliissummik unitsinneqartuni 28-it arnaammata 19-illu angutaallutik, ataatsimut isigalugit suaassutsinut agguataarneqarnerisa, arnat amerlanerunerat takutippaat. Assigiinngissut taanna navianaateqarneq tunngavigalugu pinngitsaaliissummik unitsinneqartuni annertunerpaavoq, taakkunannga 33-iusunit 20-it arnaallutik, peqqissuserli tunngavigalugu pinngitsaaliissummik unitsinneqartut suaassutsikkut agguataarneqarnerat naligiinnerulluni.

Tabeli 2: 2024-imi innuttaasut 1.000-iuppata pinngitsaaliissummik unitsinneqartut

	Tamakkerlutik ¹	Inersimasut (18-ileereersut) ¹	Meeqqat inuusuttullu (0-17ukiullit) ¹
Innuttaasut 1.000-iuppata amerlassusaat²	0,84	1,02	0,29

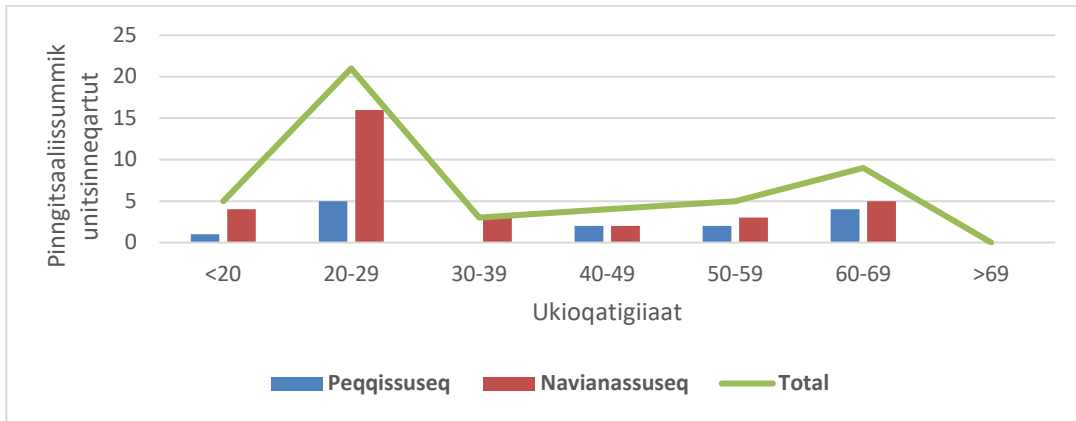
1. CPR normut
2. Nunatsinni innuttaasut 1. juli 2024 (2).

2024-imi ataatsimut isigalugit innuttaasut 1.000-iuppata 0,84-it pinngitsaaliissummik unitsinneqarsimasutut nalunaarutigineqarsimanerat, tabelimi 2-mi takutinneqarpoq. Immikkut naatsorsoraanni, innuttaasut 1.000-iuppata 18-ileereersut akornanni 1,02-pput, meeqqat inuusuttullu (0-17 iukiullit) 1.000-iuppata 0,29-iupput.

Danmarkimi nunatsinnilu naatsorsuinernik assersuussissagaanni inersimasuni amerlaqatigiinnangajapput. Danmarkimi 2024-mi innuttaasut 1.000-iuppata inersimasut 1,11-it pinngitsaaliissummik unitsinneqartutut nalunaarsorneqarput. Danmarkimi 2024-imi meeqqat inuusuttullu 1.000-iuppata 0,36-it pinngitsaaliissummik unitsinneqarput (3).

2024-imi pinngitsaaliissummik unitsinneqartut ukiumikkut agguataarneqarnerat
Pinngitsaaliissummik unitsinneqartut ukioqatigiiaat, peqqinneq navianassuserlu tunngavigaluguit agguataarneqarnerat, takussutissiami 1-imi takutinneqarpoq. Pinngitsaaliissummik unitsinneqartut 13-iniit 68-inut ukioqartut, agguaqatigiissillugit 36,5-inik ukioqarput.

Inersimasut inuusunnerusut pinngitsaaliissummik unitsinneqarajunnerat taamalu ukiullit navianassuseq tunngavigalugu pinngitsaaliissummik unitsinneqartarnerat, ukiumikkut agguataarneqarnerisa takutipaa. Ukioqatigiiaani allani pinngitsaaliissummik unitsinneqartartut ikinnerupput, tamatumunngalu atatillugu meeqqat inuusuttullu ikittuinnaallutik, utoqqaanerusunillu pinngitsaaliissummik unititsisoqarsimanani.

Takussutissiaq 1 2024-imi pinngitsaaliissummik unitsinneqartut ukiumikkut agguataarneqarnerat

Pinngitsaaliissummik uninnganerup sivissusaa

Qanoq siviutigisumik pinngitsaaliissummik uninngasoqartarnera ullut amerlassusaannut naleqqiunneqarnera, tabelimi 3-mi takutinneqarpoq. Pinngitsaaliissummik uninnganerup sivissusaa, aallartinnera atorunnaarsinneqarneralu ilanngullugit, naatsorsorneqarpoq.

Pinngitsaaliissummik uninngatitsinerup, ulloq ataaseq ullullu 39-it akornanni nikeraqaluni agguaqatigiissillugit ullunik 11,2-nik sivissususeqarpoq.

Tabeli 3: 2024-imi pinngitsaaliissummik uninnganerit sivissusaa /ullut	
Sivikinnerpaamik	1
Sivisunerpaamik	39
Agguaqatigiissillugit	11,6

Pinngitsaaliissummik unitsitsinermut tunngaviusoq naapertorlugu naatsorsoraanni, navianassuseq tunngavigalugu pinngitsaaliissummik unitsinneqartut agguaqatigiissillugit ulluni 7,6-imi uninngasarput, taakkulu peqqinneq tunngavigalugu pinngitsaaliissummik unitsinneqartunut agguaqatigiissillugit ullunik 20,9-ni uninngasartunit sivikinnerusumik uninngasarput.

Pinngitsaaliissummik unitsinneqartut suaassutsinut agguataarneqarneranni agguaqatigiissillugit sivissusasaasa annikitsumik assigiinngissuteqarnerat takuneqarsinnaavortaaq. Pinngitsaaliissummik unitsinneqartut agguaqatigiissillugit, angutini ullunik 11,7-inik sivissususeqarput arnanilu ullunik 11,5-inik sivissususeqarlutik.

Pinngitsaaliissummik uninngatitsigallarneq

Pinngitsaaliissummik uninngatitsigallarneq, tarnikkut nappaatillip tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortami uninngasup akuerineqaaqqaarani immikkoortortamit aneqqusaajunnaarnerani atornerqartarpoq. Pinngitsaaliissummik uninngatitsigallarneq, nammineersinnaajunnaarsitsineq allatigullu pinngitsaaliissummik iliuuseqarneq pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 12. juni 2019-imeersoq naapertorlugu nammineersinnaajunnaarsinneqarnerut isigineqarpoq.

Napparsimasunut, tarnimikkut napparsimasunut imal. tamatumunnga assersuunneqarsinnaasunik ersiuteqartunut, napparsimasullu immikkoortortamiit anisinaanissaa illersorneqarsinnaanngitsutut naliliivigineqarpat aatsaat atorneqarsinnaavoq. Tamanna peqqissisinaanissaaq imal. pingaarutilimmik aalajangiisuusumillu pitsaanerulernissaraluaq annertuumik ajorseriassappat, imal. napparsimasup imminut ajoqusersinnaanera allanilluunniit ajoqusiisinnanera annertuumik aarlerinaateqarpat, atuutissaaq.

Pinngitsaaliisummik uninngatitsigallarnerit tamarmik pinngitsaaliisummik iliuuseqarnerni nalunaarsuiffinnut nalunaarsorneqassapput, pinngitsaaliisummik iliuuseqarnernut nalunaarsuviit nalunaarsukkallu, kiisalu pinngitsaaliilluni iliuutsinik nalunaarsuineq nalunaarutiginninnerlu pillugit Namminersorlutit Oqartussat nalunaarutaat nr. 18, 2. december 2013-imeersoq, kiisalu Peqqinnissaqarfiup immikkoortuini angerlartitsinissamat atatillugu isumaqatigiissutit ataqatigiissaarinnermilu pilersaarutit naapertorlugit, Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut nalunaarutigineqassallutik. Nalunaarutit tiguneqartut, Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup naatsorsugaanut tarnikkullu nappaatilinnik pinngitsaaliisummik uninngatitsigallartarnernik naatsorsueqqissaarnermi tunngaviupput.

Tabeli 4: Pinngitsaaliisummik uninngatitsigallarnerit patsisaasunut suaassutsinullu agguataarneqarnerat			
	Nammineq piumassutsimik uninneq	Pinngitsaaliisummik unitsitaaneq	Katillugit
Peqqissuseq	20	10	30
Arnat	9	6	15
Angutit	11	4	15
Navianassuseq	9	5	14
Arnat	5	4	9
Angutit	4	1	5
Pinngitsaaliisummik uninngatinneqarallartut tamakkerlutik	29	15	44

Pinngitsaaliisummik uninngatinneqarallartut tunngaviusunut suaassutsinullu naatsorsorneqarnerat kiisalu napparsimasut pinngitsaaliisummik uninngatikallarneqarnissaaq sioqqullugu namminneq piumassutsiminnik imal. pinngitsaaliisummik unitsinneqarsimanerannut agguataarneqarnerat, tabelimi 4-mi takutinneqarpoq.

Peqqinneq navianassuserlu tunngavigalugit pinngitsaaliisummik uninngatitsigallartoqartarnera, naatsorsuinerup takutippaa. Tunngaviusuni taakkunani marlunni, nammineq piumassutsimik unittuni uninngatinneqarallartut pinngitsaaliisummik unitsinneqartunit amerlanerupput.

Ataatsimut isigalugit, pinngitsaaliisummik unitsinneqartunut sanilliullugit, nammineq piumassutsiminnik unittut akornanni uninngatikallarneqartut marloriaataat pallingajakkaat, naatsorsuinerup takutippaa. Suaassutsikkut agguataarneqarnerat tabelimi takuneqarsinnaavoq, pinngitsaaliisummillu uninngatikallarneqarneq, tunngaviusuni pineqartuni marlunni arnanut angutinullu tunnganera takuneqarsinnaalluni.

Tabeli 5: Innuttaasut 1.000-iuppata 2024-imi pinngitsaaliissummik uninngatinneqarallartut

	Tamakkerlutik ³	Inersimasut (18-ileereersut) ³	Meeqqat inuusuttullu (0-17 ukiullit) ³
Innuttaasut 1.000-iuppata amerlassusaat²	0,79	1,02	0,07

3. CPR normut

4. Nunatsinni innuttaasut 1. juli 2024 (2)

2024-imi innuttaasut 1.000-iuppata katillugit 0,79-it pinngitsaaliissummik uninngatinneqarallarsimasut nalunaarutigineqarsimasut, tabelimi 5-imi takutinneqarput. Immikkoortillugit naatsorsorneqarneranni inersimasut (18-ileereersimasut) 1.000-iuppata 1,02-iupput meeqqallu inuusuttullu (0-17 ukiullit) 1.000-iuppata 0,07-iullutik.

Taamaalillutik pinngitsaaliissummik uninngatinneqarallartut amerlanersaasa inersimasuunerat, qaqtuguinnarlu meeqqat inuusuttullu pinngitsaaliissummik uninngatikallarneqartarnerat, naatsorsuinerup takutippaa.

Ukiumikkut 15-68-illu akornanni nikerarlutik, agguaqatigiissillugit 35-inik ukioqarput. Tunngaviusoq aallaavigalugu naatsorsuinermi, navianassuseq tunngavigalugu pinngitsaaliissummik uninngatinneqarallartut agguaqatigiissillugit 32-inik ukioqarput, peqqissuserlu tunngavigalugu pinngitsaaliissummik uninngatinneqarallartut 36-inik ukioqarlutik. Suaassusaat tunngavigalugu naatsorsuinermi agguaqatigiissillugit arnat 34-inik ukioqarput angutillu 36-inik ukioqarlutik.

Pinngitsaaliissummik uninngatitsigallartarnerup sivisussusaa

2024-imi pinngitsaaliissummik uninngatitsigallartarnerup sivisussusaa ullunut uninngatinneqarallarfiusunut naatsorsorneqarnerat, tabelimi 6-imi ersersinneqarpoq. Ullut pinngitsaaliissummik uninngatitsigallarfiusut, pinngitsaaliissummik uninngatitsigallartarnerup aallarneqarfianiit ulloq taamaatinneqarfia ilanngullugu naatsorsorneqarput.

Tabeli 6: 2024-imi pinngitsaaliissummik uninngatitsigallartarnerup sivisussusaa/ullut

Sivikinnerpaaq	2
Sivisunerpaaq	61
Agguaqatigiissillugit	14,3

Pinngitsaaliissummik uninngatitsigallartarnermut tunngaviusoq aallaavigalugu naatsorsuinermi, navianassuseq tunngavigalugu pinngitsaaliissummik uninngatikallarneqartut agguaqatigiissillugit ulluni 15,1-ini pinngitsaaliissummik uninngatikallarneqarput peqqinnerlu tunngavigalugu pinngitsaaliissummik uninngatitsigallarneq agguaqatigiissillugit ullunik 13,9-nik sivisussuseqarluni. Suaassuseq tunngavigalugu naatsorsuinermi agguaqatigiissillugit angutini ullunik 13,7-inik sivisussuseqarput arnanilu ullunik 14,8-inik sivisussuseqarlutik.

§14 aamma §15 naapertorlugit pinngitsaaliissummik nakorsaatitortitsineq

Tarnikkut nappaatilinnik pinngitsaaliissummik nakorsaatitortitsineq, nammineersinaajunnaarsitsineq allatigullu pinngitsaaliissummik iliuuseqartarneq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 12. juni 2019-

imeersumi §§ 14-imi 15-imilu maleruagassaqarpoq. Pinngitsaaliissummik nakorsaatiniq nakorsarneqarneq allatigullu pinngitsaaliissummik iliuuseqarneq, tarnikkut nappaammik nakorsaanermut atatillugu napparsimasoq paasissutissineqareernikkut akuersinngippat aallartinneqartoq, aalajangersakkani pineqarpoq.

§ 14 naapertorlugu, taamaallaat nakorsagassaq tarnimigut napparsimappat tamatumunngaluunniit sanillinneqarsinnaasumik pissuseqarpat, kiisalu pineqartup nakorsarneqarnissaata aallartinneqannginnera illersoneqarsinnaanngitsutut naliliivigineqarpat, pinngitsaaliissummik nakorsaatitortitsisoqarsinnaavoq. Peqqissinissaq imal. napparsimasup annertuumik aalajangiisuusumillu pitsannguuteqarnissaa siunertaralugu pinngitsaaliissummik nakorsarneqarnissap pisariaqarnissaa, iliuuserisinnaasallu annikinnerusut misilinneqarsimanissaat imal. naammanngitsutut naliliivigineqarsimanissaat piomasagaataapputaaq.

§ 15 naapertorlugu pinngitsaaliissummik nakorsaneq, napparsimasoq sapinngisamik annertunerpaamik eqqarsaatigalugu annikinnerpaamillu iliuuseqarnikkut, aallartinneqassaaq. Nakorsaneq, siunertaasumut naapertuussarlugu napparsimasullu ataqqinassusaa nammineersinnaassusaa sapinngisamik annertunerpaamik ataqqillugit aqqissuunneqassaaq. Pinngitsaaliissummik nakorsarneqarnissamut piomasagaatit sulii eqquutsinneqarnerannik naliliuarnissaq piomasagaataavortaaq.

§§ 14 aamma 15 naapertorlugit pinngitsaaliissummik nakorsaanerup, § 25 naapertorlugu pinasuurtumik pinngitsaaliissummik eqqissisaammik nakorsaanermit allaassutaa tassaavoq napparsimasunut annertuumik eqqissiviillortunut pinasuagassanuinaq killiligaannginneq, pinngitsaaliissummilli pilersaarutaasumik nakorsaanermut ilaaneq.

§§ 14 aamma 15 naapertorlugit pinngitsaaliissummik nakorsagassatut aalajangikkat tamarmik, maleruagassat atuuttut naapertorlugit uppersarneqarnissaat, nalunaarsuiffimmut nalunaarsorneqarnissaat Nunatsinnilu Nakorsaneqarfimmut nalunaarutiginnissaat piomasagaataavoq. Paasissutissat nalunaarutigineqartut, Nunatsinni Nakorsaneqarfiup naatsorsugaanut tarnikkullu nappaatilinnik nakorsaatit atorlugit pinngitsaaliissummik nakorsasarnernik naatsorsueqqissaarneranut tunngaviupput.

Tabeli 7: Pinngitsaaliissummik nakorsaanerit tunngaviusunut suaassutsinullu agguataarneqarnerat			
Pinngitsaaliissummik nakorsaanermit tunngavilersuutit	Arnat	Angutit	Katillugit
Inuunermik navianartorsiorneq/navianartorsiorsinnaaneq	1	0	1
Napparsimasumut allanulluunniit navianartorsiortitsisinnaaneq/annertuumik navianartorsiortitsisinnaaneq	0	2	2
Peqqissutsip annertuumik ajorseriarsinnaanera	4	3	7
Pinngitsaaliissummik iliuuseqarnerit tamakkerlugit	5	5	10

2024-imi arnat angutillu amerlaqatigiit qulit pinngitsaaliissummik nakorsarneqarsimanerat, tabelimi 7-imi takutinneqarpoq. 25-iniit 63-issinut ukioqarlutik agguaqatigiissillugit 45-nik ukioqarput. Suaassutsinut

agguataarlugit arnat agguaqatigiissillugit 50-inik ukioqarput angutillu agguaqatigiissillugit 40-inik ukioqarlutik.

Angerlartinneqareernermi pinngitsaaliisummik malittarineqarneq

Tarnikkut nappaatilinnik angerlartinneqareernermi pinngitsaaliisummik malittarinnineq, tarnikkut nappaatilinnik nammineersinnaajunnaarsitsineq allatigullu pinngitsaaliisummik iliuuseqartarneq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 12. juni 2019-imeersumi, kapitalimi 5-imi maleruagassaqarpoq. Pinngitsaaliisummik malittarineqarnissaq pillugu aalajangersakkat, napparsimasut angerlartinneqareernerisa kingorna nakorsarneqarnissaat pitsaanerulersinneqarnissaallu qulakkeerniarlugu, immikkut ittumik iliuuseqarnissamik sulii pisariaqartitsinermi malittarineqarnissaannut tunngassuteqarput.

Inatsimmi piumasaqaatit eqquutsinneqarpata, angerlartinneqareernermi pinngitsaaliisummik malittarinnineq aallartinneqarsinnaavoq, tamatumani napparsimasup pisarialimmik nakorsarneqarnissaanik ikorfartuinissaq siunertaalluni. Iliuuseqarnissami inatsimmi toqqammavissiissutit naapertorlugit malitseqartitsilluni nakorsartinnissanut takkuttarnissaq, nakorsaanermullu atatillugu suliniutinik eqquutsitsinissaq piumasaqaataasinnaapput.

Pinngitsaaliisummik malitseqartitsineq nakorsamit naliliivigineqarnissamik piumasaqaatitaqarpoq napparsimasullu qanoq innera eqqarsaatigalugu sapinngisamik annikinnerpaamik iliuuseqarluni aaqqissuunneqassalluni. Iliuuseqarnerup tamatuma angerlartinneqareernermi malitseqartitsinertut isikkoqarnini, nammineersinnaajunnaarsitsinermit pinngitsaaliisummillu pinasuagassanit allanit immikkoortugaa.

Angerlareernerup kingorna pinngitsaaliisummik malittarineqarnissamik aalajangerneq, maleruagassat atuuttut tamatumunngalu atatillugu ataqaatigiissaarinnissamut pilersaarutit nalunaarutillu naapertorlugit uppersarneqarlunilu nalunaarsorneqassaaq. Paasissutissat nalunaarutigineqartut, angerlareernerup kingorna pinngitsaaliisummik malittarinnineq pillugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup naatsorsugaanut naatsorsueqqissaarnikkullu suliaanut tungaviupput.

2024-imi angerlareernermi pinngitsaaliisummik malittaralugit aallartitat napparsimasut pingasut (arnaq ataaseq angutillu marluk) agguaqatigiissillugit 50-inik ukioqarput. Taakkunannga marlunni malittarinnineq ingerlanneqarpoq, taakku angerlareernermik kingorna nakorsartinnissaminnut takkutinngitsoornerat pissutigalugu pingasoriarlutik politiit ikiorsiullugit aaneqarput.

Nukersornikkut pissaanermik atuineq

Tarnikkut nappaatilinnik nakorsaanermi/katsorsaanermi nukersorluni pissaanermik atuineq tarnikkut nappaatilinnik nammineersinnaajunnaarsitsineq allatigullu pinngitsaaliisummik iliuuseqarneq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 12. juni 2019-imeersumi kapitali 6-imi maleruagassiugaavoq.

Inatsimmi § 24 naapertorlugi inuk Peqqinnissaqarfiup immikkoortuisa arlaanni uninngasoq, § 21, imm. 2-mi piumasaqaatit eqquutsinneqarpata, aalaakkerlugu pisariaqassappallu pissaaneq atorlugu sumiiffimmini allamut ingerlanneqarsinnaavoq.

Inuit inatsimmi kapitalit pingajuanni maleruagassat naapertorlugit nammineersinnaajunnaarsinneqartuni, immikkoortortamiiginnarnissaat qulakkeerniarlugu pissaanermik pisarialimmik atuisoqarsinnaavoq. Taamaalilluni nukersorluni pissaanermik atuineq, inatsimmi piumasaqaataasut eqquutsinneqarpata iliuuserisallu annikinnerusut naammangippata, aatsaat atornerqarsinnaavoq. Nukersorluni pissaanermik atuinerit tamarmik pinngitsaaliisummik iliuuseqarnernut nalunaarsuiffimmut nalunaarsorneqassapput maleruagassallu atuuttut naapertorlugit Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut nalunaarutigineqarlutik. Nalunaarutit tiguneqartut, tarnikkut nappaatilinnut nukersorluni pissaanermik atuinerimik Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup naatsorsuineranut naatsorsueqqissaarnermilu kisitsisinik suliaqarneranut tungaviupput.

Nukiit atorlugit pissaanermik atuineq

Tabelimi 8-mi takuneqarsinnaasutut 2024-imi pisuni 17-ini nukiit atorlugit pissaanermik atuisoqarpoq.

Ulloq siulleg nukiit atorlugit pissaanermik atuiffigisat 15-iniit 34-inut ukioqarlutik agguaqatigiissillugit 23-inik ukioqarput (tabeli 8).

Taakkunanga aqqaneq marluk aarlerinartorsiorsinnaanerup/-titsisinnaanerup ilimanarluinnarneranik patsiseqarput tallimanili suna patsisaanersoq nalunaarsimanani.

Nukiit atorlugit pissaanermik atuinerit agguaqatigiissillugit minutsinik pingasunik sekundinillu 56-inik sivissuseqarput. Sivikinnerpaat minutsimik ataatsimik sivisunerpaarlu minutsinik 15-inik sivissuseqarput (tabeli 8).

Tabeli 8: 2024-imi nukiit atorlugit pissaanermik atuineq	
Katillugit	17
Napparsimasut	7
Angutit	5
Arnat	2
Ukiui agguaqatigiisillugit	23
Ukiukinneq/ukioqqortuneq	15/34
Sivikinnerpaaq	Minutsi ataaseq
Sivisunerpaaq	Minutsit 15-it
Agguaqatigiissillugu sivissusaa	Minutsit pingasut sekundillu 56-it

Pinngitsaaliisummik aalaakkiineq

Tarnikkut nappaatilinnik sullissinermi pinngitsaaliisummik aalaakkiineq, tarnikkut nappaatilinnik nammineersinnaajunnaarsitsineq allatullu pinngitsaaliisummik iliuuseqarneq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 12. juni 2019-imeersumi kapitali 6-imi maleruagassiuunneqarpoq. Inatsimmi § 21 naapertorlugu pinngitsaaliisummik aalaakkiinerni qitequtit, paffinnut singernernullu ungerutit aqqatillu taamaallaat atornerqarsinnaapput.

Napparsimasup timikkut imal. peqqissutsikkut imminut ajoqusersinnaanera allanillu ajoqusiisinnaanera aarlerinarpata, malersuilluni allatulluunniit napparsimasunik uninngaqatinik allanik sakkortuuliorfiginninnissaata imal. annertuumik aserorterinnissaata pitsaalinissaa pisariaqarpat aatsaat

pinngitsaaliissummik aalaakkiisoqarsinnaavoq. Taamaalilluni iliuuserisat annikinnerit naamanngippata aatsaat pinngitsaaliissummik aalaakkiisoqarnissaa piumasaqaataavoq.

Pinngitsaaliissummik aalaakkiinerit tamarmik maleruagassat atuuttut naapertorlugit nalunaarsuiffimmut nalunaarsorneqassapput Nunatsinnilu Nakorsaaneqarfimmut nalunaarutigineqarlutik. Nalunaarutit tiguneqartut Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup naatsorsugaanut tarnikkullu nappaatilinnik pinngitsaaliissummik aalaakkiisarnernik naatsorsueqqissaarneranut tunngaviupput.

Qiterut ungerutillu atorlugit aalaakkiineq

Qitequt ungerutillu atorlugit aalaakkiinerit ullunut agguataarneqarnerat tabelimi 9-mi takutinneqarpoq. Qiterut ungerutillu atorlugit aalaakkiinerit amerlanersaasa ulloq ataaseq inorlugu sivisussuseqartarnerat, ikittuinnaallu ullunik marlunnik sivisussuseqartarnerat sivisunerusarneralluunniit, naatsorsuinerup takutipppaa.

Tabeli 9: 2024-imi ullut qiterusiilluni- ungerutillu atorlugit aalaakkiiviit				
	Ulloq ataaseq inorlugu	Ullut 1-2	Ullut 2-5	Ullut tallimat sinnerlugit
Qiterusiinerit	10	7	3	0
Ungerusiinerit	8	5	3	0

Katillugit 35-eriarluni aalaakkiisoqarsimanera, aalaakkikkalli 15-iunerat, tabelimi 10-mi takutinneqarpoq. Napparsimasut ilaat ataasiakkaat arlaleriarlutik aalaakkerneqartarsimanerat aamma/imal. qiteruserneqarlutillu ungeruserneqartarsimanerat, tamatuma takutipppaa.

Tabeli 10: 2024-imi pinngitsaaliissummik qiterusiilluni ungerutillu atorlugit aalaakkiinerit			
	Qiterusikkat	Ungerusikkat	Katillugit
Katillugit	20	15	35
Napparsimasut	15	11	15
Angutit	10	8	10
Arnat	5	3	5
Agguaqatigiissillugit ukiui	35,3	38,3	37
Ukiukinneq/ukioqqortuneq	15/65	17/65	15/65
Sivikinnerpaaq	Nal. ak. marluk minutsillu tallimat	Minutsi ataaseq	Minutsi ataaseq
Sivisunerpaaq	Ullut tallimat, nal. ak. marluk minutsillu 30-it	Ullut tallimat minutsillu 40-it	Ullut tallimat, nal. ak. marluk minutsillu 30-it.
Agguaqatigiissillugit sivisussusaat	≈ulloq ataaseq, nal. ak. arfinillit minutsillu 34-it	≈ulloq ataaseq, nal. ak. qulaalut minutsillu 42-it	≈ulloq ataaseq, nal. ak. arfineq marluk minutsillu 55-it

Katillugit angutit quliullutik arnallu tallimaallutik, angutit pinngitsaaliissummik aalaakkerneqarajunnerunerat, suaassutsinut agguataarneqarnerisa takutippaa. Taamaapportaaq ungerusiinerni taakkunani angutit arfineq pingasuupput arnallu pingasuullutik.

Napparsimasut ungeruserlugit aalaakkikkat ukiui agguaqatigiissillugit qiteruserlugit aalaakkikkanit 35-inik ukiulinnit ukioqqortunerulaarlutik 38-inik ukioqarput. Inuusuttuniit utoqqasaanut ukiumikkut nikingangaatsiarput.

Ungerutit atorlugit aalaakkiinerit sivissususaat assigiinngiiaaqaq. Sivikinnerpaaq minutsimik ataatsimik sivissususeqarluni sivisunerpaarluni ullunik tallimanik minutsinillu 40-inik sivissususeqarluni. Ungerutit atorlugit aalaakkiineq agguaqatigiissillugit ullup ataatsip nal. ak. qulaaluaat missaanik sivissususeqarpoq, qiterusiilluni aalaakkiisarnernit agguaqatigiissillugit sivisunerulaarluni.

Matunik parnaarsineq

Tarnikkut nappaatilinnut matunik parnaarsinnaaneq nammineersinnaajunnaarsitsineq allatigullu pinngitsaaliissummik iliuuseqartarneq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 12. juni 2019-imeersumi kapitali 6-imi malittarisassaqaq. Inatsimmi § 28 naapertorlugu napparsimasup unitsinneqarnerani immikkoortortap qanoq aqqissuusaanera, tamatumunngalu atatillugu minnerusunik immikkoortortaqaqarnera taamaattoqarpallu matut taakkununga parnaaneqarsinnaasarnerat ilisimatitsissutaassapput.

Inatsimmi § 29 naapertorlugu piunasaqaatit eqquutsinneqarpata, immikkoortortami matunik-napparsimasulli inaannut matut pinnagit- parnaarsisoqarnissaanik, nakorsaq aalajangersinnaavoq. Matunik parnaarsineq tassaavoq pinngitsaaliissummik iliuuseqarneq inatsimmi toqqammavissat tunngavigalugit isumannaallisaanissaq, nakorsaanissaq imal. immikkoortortami torersumik ingerlasoqarnissaa eqqarsaatigalugit atorineqartartoq.

Matunik parnaarsinissamat aalajangernerit, maleruagassat atuuttut naapertorlugit, tamarmik nalunaarsorneqarlutillu nalunaarutigineqassapput. Paasissutissat nalunaarutigineqartut, tarnikkut nappaatilinnut immikkoortortami matunik parnaarsisarneq pillugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup naatsorsugaanut naatsorsueqqissaarnemilu suliaanut tunngaviupput.

Tabeli 11: 2024 matunik parnaarsineq	
Katillugit	24
Napparsimasut	13
Angutit	8
Arnat	5
Agguaqatigiissillugit ukiui	28,7
Ukiukinneq/ukioqqortuneq	18/72
Sivikinneq	Nal. ak. pingasut minutsillu marluk.
Sivisuneq	Ullut tallimat, nal. ak. pingasut minutsillu marluk.
Agguaqatigiissillugit sivissususaat	Ullut sisamat, nal. ak. 13-it minutsillu arfineq marluk.

Napparsimasunik 13-imi 24-eriarluni matunik parnaarsisoqarsimanera, napparsimasut ataasiakkaat arlaleriarlutik parnaarunneqartarsimanerannik takutitsisoq tabelimi 11-imi takuneqarsinnaavoq.

Taakku suaassutsinut agguataarnerisa, arnanit (tallimaasunit) angutit (arfineq pingasut) amerlanerunerat takutippaat. Ukiumikkut (18-iniit 72-inut) nikingaqalutik agguaqatigiissillugit 28-inik ukioqarput.

Matunik parnaarsinerup sivilissusaa allanngoraqaluni sivikinnerpaamik nal. ak. pingasut minutsillu marluk sivilissuseqarpoq, sivilunerpaarlu ullunik tallimanik nal. ak. pingasunik minutsinillu marlunnik sivilissuseqarluni. Matunik parnaarsineq agguaqatigiissillugit ullunik sisamanik nal. ak. 13-inik minutsinillu arfineq marlunnik sivilissuseqarpoq.

Pinasuartumik pinngitsaaliissummik eqqissisaammik nakorsarneqarneq (§ 25)

Pinasuartumik pinngitsaaliissummik eqqissisaammik nakorsaasarneq, nammineersinnaajunnaarsitsineq allatullu pinngitsaaliissummik iliuseqarneq pilugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 12. juni 2019-imeersumi § 25-imi maleruagassiuunneqarpoq. Aalajangersakkami napparsimasup eqqissiveqanngivissup pitsaanerulernissaanut pingaaruteqarluinnarpat, napparsimasup, pisariaqassappat pissaaneq atorlugu eqqissisaammik nakorsarneqarnissaanik aalajangersinnaanermut, nakorsaq tunngavissinneqarpoq.

§ 25 naapertorlugu pinngitaaliissummik nakorsaanermit napparsimasup nakorsamit immikkut naliliivigineqarnissaa piumasaqaataavoq, taamaallaallu napparsimasup eqqissiviilluinnartut naliliivigineqarnerani annikinnerusumillu iliuseqarnerit naammanngippata, aatsaat taamaaliortoqarsinnaalluni. Taamaaliorneq pinasuartumik nakorsaaneruvoq pisimasumullu aalajangersimasumut atorneqartussaani, pinngitsaaliissummik iliuseqarnernit allanit allaassutigalugu.

Pinasuartumik pinngitsaaliissummik eqqissisaatitortitsineq pinngitsaaliissutaammat uppersarneqarnissaa, nalunaarneqarnissaa nalunaarutigineqarnissaa piumasaqaataapput. Pinngitsaaliissummik nakorsaatitortitsinerit tamarmik maleruagassat atuuttut naapertorlugit nalunaarsuiffimmut nalunaarsorneqassapput Nunatsinnilu Nakorsaaneqarfimmut nalunaarutigineqarlutik.

Paasissutissat nalunaarutigineqartut tarnikkullu nappaatilinnik pinngitsaaliissummik eqqissisaatitortitsinerit Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup naatsorsugaanut naatsorsueqqissaarnermilu suliaanut tunngaviupput, pinngitsaaliissummik iliuseqarnernik ataatsimut nakkutilliinermut ilaallutik.

Tabeli 12: 2024-imi pinasuartumik pinngitsaaliissummik nakorsarneqartut

Katillugit	39
Napparsimasut	17
Angutit	9
Arnat	8
Agguaqatigiissillugit ukiui	35,8
Ukiukinneq/ukioqqortuneq	15/65

2024-imi napparsimasuni 17-imi, 39-riarluni pinngitsaaliissummik eqqissisaatitortinneqarsimasut nalunaarsorneqarsimasut, tabelimi 12-imi takutinneqarput. Pinngitsaaliissummik nakorsaasiinerit

napparsimasullu amerlassusaasa assigiinnginnerisa, napparsimasut ilaasa ataasiakkaat arlaleriarlutik pinngitsaaliisummik nakorsaatitortinneqarsimanerat, takutippaat.

Angutit qulaaluaallutik arnallu arfineq pingasuullutik suaassutsikkut agguataarsimanerat assigiinngangajappoq. 15-iiit 65-issinut ukioqarlutik agguaqatigiissillugit 35-inik ukioqarput.

Isummersorneq

Tarnikkut nappaatilinnut pinngitsaaliisummik iliuseqarnerit inersimasuni inuusunnerusuni sulii atuunnerat pinngitsaaliinerillu, aarlerianarseriataarsinnaasuni- pingaartumik navianassuseq tunngavigalugu pinngitsaaliisummik unitsitsinermi atorreqartarnerat, 2024-imi ukiumoortumik nalunaarusiap takutippaa. Pinngitsaaleeriaatsit arlallit akimorlugit taamaattoqarpoq pisullu pinngitsaaliisoqartariaqarneranik naliliivigisat qanoq ittuunerannik ersersitsilluni.

Pinngitsaaleeriaatsini arlalinni pinngitsaaliinerit napparsimasunit amerlanerunerat, naatsorsuinerit takutippaattaq, tamannalu napparsimasut ilaasa ikittut arlaleriarlutik pinngitsaaliisummik iliuseqarfigineqarsimanerannik tikkuussivoq. Tamanna ilaatigut pinngitsaaliisummik unitsitsineri, pinngitsaaliisummik uninngatitsigallarnermi pinngitsaaliisummillu aalaakkiinerni atuuppoq pisunillu paasilertorumaatsunik utikattunillu paasinarsisitsilluni.

Pinngitsaaliisummik uninngatitsigallarnerit nammineq piumassutsiminnik unittut akornanni nalinginnaanerunerannut, nammineq piumassutsimik unilluni nakorsartinnerit, ilaatigut akuersititseqaarani uninngatitsigallarnissap pisarialittut naliliivigineqarsinnaasarneranut takussutissaasinnaavoq. Meeqqanut inuusuttunullu pinngitsaaliisummik iliuseqartarneq nalinginnaasumik killilerujussuuvoq qaqutigunnarlu pisarluni.

Pinngitsaaliisummik qiterusiilluni/ungerutinik atuilluni napparsimasunik aalaakkiinerni, nukiit atorlugit pissaanermik atuinerni matunillu parnaarsinerni - sivikitsumiit sivirusumut sivirususaasa assigiinngiaarnerat ersarippoq. Inatsimmi piumasaqaataasut naapertorlugit misissuiuarnissap, uppernarsaanissap nakkutilliinissallu pingaaruteqarnerat tamatuma erseqqissarpaa. Napparsimasut pineqartut akornanni pinngitsaaliisummik iliuseqarfigisat ilaanni angutit amerlanerupput.

Angerlartinneqareernermi pinngitsaaliisummik malittarineqarnissaq pillugu aalajangersagaq, tarnikkut nappaatillit pillugit inatsisip nutarterneqarnerata kingorna nutaatut ilannguppoq piffissamilu nalunaarusiorfimi atorreqarluni. Atorneqarnera siunissami tarnikkut nappaatilinnut pinngitsaaliisummik iliuseqarnermik malittarinninnermi ukiumoortumik nalunaarusiornermut atatillugu ilanngunneqartalersinnaavoq.

Najoqqutarisat

1. Årsstatistik 2024 – Grønlands Politi
[aarsstatistik-2024.pdf](#)
2. Grønlands befolkning pr. 1. juli 2024 (tabel 1, hele landet)
<https://stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&sc=BE&colcode=o&version=202404>
3. Task Force for Forebyggelse af Tvang i Psykiatrien, Sundhedsstyrelsen 2024

Dorthe Kreutzmann / Paneeraq Noahsen